

Zemljišča za zadrževanje poplav in zmanjšanje ogroženosti:

Kako vključiti zemljišča v strategijo za zmanjševanje poplavne ogroženosti v prihodnosti?

COST Action LAND4FLOOD (CA 16209)

POPLAVE POTREBUJEJO RAZLIVNE POVRŠINE!

Pogosto po ekstremnih poplavnih dogodkih zasledimo potrebo po rešitvah za zadrževanje poplavne vode. Kljub temu, da so ti pozivi pri načrtovanju poplavne varnosti obrodili določene sadove, je uporaba zemljišč za zmanjševanje ogroženosti še vedno omejena. Učinkovitost in uspešno upravljanje s prostorom je za zmanjšane poplavne ogroženosti nujno.

Podnebne spremembe naj bi povzročile spremembe v pogostosti nastopa in obsegu poplavnih dogodkov. Škoda zaradi poplav nastaja tako na javnih kot zasebnih zemljiščih, vendar je v primeru slednjih zagotavljanje teh površin za razlivanje poplavnih voda pogosto težavno. Nasipi in podobni ukrepi lahko v nekaterih primerih predstavljajo samo del poplavne zaščite. Ustrezna ureditev mest in krajine je za pogostejše poplavne dogodke nujna. Zadrževanje poplav v zadrževalnikih ob hkratni ureditvi urbanih območij sta možen odgovor na povečano poplavno ogroženost.

KJE ZADRŽATI VODO MED POPLAVAMI?

Kje lahko vodo med poplavnimi dogodki zadržimo? Vodni krog ponuja tri možnosti:

- (A) zadrževanje v povirjih, preden voda doseže rečno mrežo (npr. pogozdovanje, saj drevesa padavine prestrezajo);
- (B) gorvodno od naselij v zato načrtovanih zadrževalnikih oziroma podobnih objektih oz. na naravnih razlivnih površinah;
- (C) urbana središča, odporna na poplave (načrtovanje tehničnih rešitev za zmanjšanje poplavne škode, npr. rešitev, ki omogoča večjo infiltracijo padavinske vode: drenažni beton).

Tehnični in hidrološki pogoji za izvedbo teh opcij so relativno dobro poznani, vendar ukrepi pogosto potrebujejo dostop do zemljišč, ki so lahko v privatni lasti. Postopek za pridobitev privatnih zemljišč za javno dobro je zapleten, časovno zahteven, neredko povezan z visokimi finančnimi stroški. Zato morajo biti v načrtovanje protipoplavnih ureditev poleg deležnikov in inštitucij s področja urejanja voda vključeni lastniki in uporabniki zadevnih zemljišč.

Ključno vprašanje je, kako se lahko privatna zemljišča uporabijo za zmanjšanje ogroženosti in ureditev urbanih središč, odpornih na poplave. To zahteva poznavanje hidroloških vplivov, načrtovanja rabe zemljišč, ekonomskih vidikov, itd. Sodobno upravljanje s poplavnim tveganjem še vedno zahteva znanje o hidroloških in hidravličnih procesih ob hkratnem poseganju na področja drugih disciplin oziroma ved.

POMEMBEN VPLIV ZEMLJIŠČ PRI POPLAVNI VARNOSTI

Upravljanje z zemljišči je pri zagotavljanju poplavne varnosti pogosto postavljeno na stranski tir, a bi moralo dobiti več pozornosti. Zemljišča so ključni faktor pri zagotavljanju poplavne varnosti v luči podnebnih sprememb. Urejanje in upravljanje zemljišč mora biti del strategije protipoplavne zaščite za odpornost na poplave, zato je postopek zagotavljanja poplavne varnosti smiselno gledati z zornega kota zemljišč in lastnikov teh zemljišč.

ZDRUŽITI ZNANJA O RABI ZEMLJIŠČ ZA POPLAVNO VARNOST

LAND4FLOOD je mednarodna mreža, ki združuje znanja različnih področij, in jo sestavljajo deležniki, inženirji, raziskovalci iz več kot 30 držav v EU in širše. Cilj mreže je ugotoviti in preučiti mehanizme za učinkovito in smotrno rabo zemljišč v procesu zagotavljanja poplavne varnosti, kar je interdisciplinarni izziv. Mreža LAND4FLOOD združuje akademsko znanje s praktičnimi izkušnjami. Gre za odprto sodelovanje, ki se mu lahko priključi vsak deležnik, ki ga tematika zanima.

Sodelujte! Oglejte si land4flood.eu in se povežite: nejc.bezak@fgg.uni-lj.si ali vesna.zupanc@bf.uni-lj.si.